

**Uchwała Nr VI/32/2011
Rady Gminy Potęgowo
z dnia 25 lutego 2011 roku**

w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Potęgowo na lata 2011-2015

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj.: Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Gminy Potęgowo

uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjąć Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Potęgowo na lata 2011-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

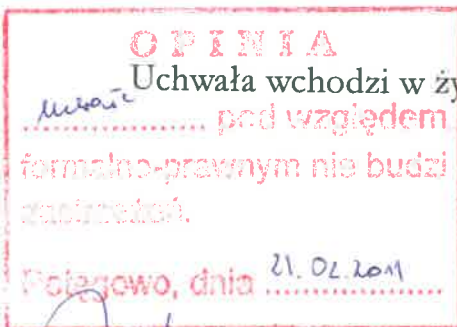
§ 2

Traci moc Uchwała Nr XIV/84/2007 Rady Gminy Potęgowo z dnia 2.10.2007r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Potęgowo na lata 2008-2012.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Potęgowo.

§ 4



RADCA PRAWNY

mgr Waldemar Piastowski



**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY POTĘGOWO**

Waldemar Zientarski

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
W GMINIE POTĘGOWO
NA LATA 2011 – 2015**

	<i>Wstęp</i>	3
I.	<i>Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie</i>	4
1.	<i>Definicje</i>	4
2.	<i>Skala zjawiska</i>	5
II.	<i>Założenia Programu</i>	9
III.	<i>Adresaci Programu</i>	9
IV.	<i>Realizatorzy Programu</i>	9
V.	<i>Cel główny Programu</i>	10
VI.	<i>Cele szczegółowe Programu</i>	10
VII.	<i>Czas realizacji Programu</i>	14
VIII.	<i>Przewidywane efekty realizacji Programu</i>	14
IX.	<i>Źródła finansowania Programu</i>	15
X.	<i>Sposób monitorowania i sprawozdawczości</i>	15

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

1. Definicje

„Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi”.(„Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie”, Hanna Dorota Sasal, WE PARPA, 2006r.)

W Polsce, podobnie jak w innych krajach, szczególnie niepokojącym problemem jest przemoc domowa. Przemoc ta może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Anna Lipowska - Teutsch przemoc w rodzinie określa jako wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić.

Rada Europy przyjęła definicję przemocy domowej jako każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniechanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego osobowości.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

a/ *przemoc fizyczna* - wszelkiego rodzaju działania bezpośrednio z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni;

- *przemoc psychiczna* – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie;

- *przemoc seksualna* – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych;

- *przemoc ekonomiczna* – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka;

- *zaniechanie* – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Wszystkie formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają. Bywa, że wykorzystywanie seksualne i przemoc fizyczna poprzedzone są przemocą psychiczną, towarzyszy temu też zaniedbanie emocjonalne lub pozbawienie środków materialnych.

Sprawcy przemocy są bezwzględni - zniewalają swe ofiary, stosując wobec nich groźby i demonstracje swej siły. Natomiast ofiary w obliczu przemocy są zwykle bierne, rzadko sięgają po asertywne, a nawet agresywne formy zachowania. Ich wyróżniającą się cechą jest silne poczucie winy i przypisywanie sobie odpowiedzialności za akty agresji.

Przemocy domowej często towarzyszy nadużywanie alkoholu. W stanie nietrzeźwości znikają mechanizmy samokontroli i zachowania mogą być nieobliczalne. Nasilają się też zachowania agresywne nawet w ludziach na ogół spokojnych i opanowanych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w dorosłym życiu.

2. Skala zjawiska

Statystyki ogólnopolskie, jak i gminne nie oddają prawdziwych rozmiarów występowania przemocy w rodzinie, ponieważ problem ten jest wciąż sprawą ukrywaną i zatajaną. Osoby doświadczające przemocy wielokrotnie nie chcą nikogo o tym fakcie informować, nie tylko ze strachu przed sprawcą, ale również wstydu przed sąsiadami, obawy przed utratą źródła utrzymania rodziny czy błędnie pojmowanym dobrem dzieci.

Postawę tzw. „zmowy milczenia” przyjmują również bierni obserwatorzy – sąsiedzi, znajomi, rodzina, kierując się przede wszystkim chęcią zachowania własnego poczucia bezpieczeństwa.

Ustalenie rozmiarów i charakteru przemocy w rodzinie utrudnia również istnienie w społeczeństwie stereotypów myślowych tj. w szczególności:

- nikt nie powinien wtrącać się w prywatne sprawy rodziny, nawet jeżeli dochodzi do przemocy,
- przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia,
- przemoc wewnątrzrodzinna dotyczy tylko niektórych środowisk (marginesu społecznego, pewnej kultury, warstwy społecznej),
- jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył,
- ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc,
- gdyby sytuacja była tak okropna, odeszłyby od sprawcy.

Schematy tkwiące w polskiej mentalności sprzyjają pomniejszaniu skali zjawiska oraz jego konsekwencji.

2.1. Raport z badań Centrum Badania Opinii Społecznej na temat przemocy w rodzinie i konfliktów w domu

Badania przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Społecznej w 2009 roku wykazały poniższe problemy:

- **Ofiary przemocy**

Ogółem 23% dorosłych deklaruje, że padło ofiarą przemocy, w tym 6% w swoim domu. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety przyznają, że byli ofiarą agresji, głównie w miejscach publicznych. Natomiast przemoc w rodzinie trzykrotnie częściej dotyka kobiety.

- **Przemoc fizyczna w rodzinie**

W ciągu ostatnich 4 lat zmalała liczba osób, które zetknęły się z przemocą domową wobec kobiet. Jednak nadal 1/4 Polaków zna przynajmniej jedną kobietę, która padła ofiarą przemocy ze strony swojego partnera. Również same kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że padły ofiarą przemocy ze strony współmałżonka. Przemoc w środowisku domowym bardzo często łączy się ze złą sytuacją materialną rodziny. Co jedenasty dorosły (9%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka (partnera/kę) podczas kłótni. Około połowy z nich przynajmniej kilkakrotnie padło ofiarą agresji. Przemoc w związkach małżeńskich lub partnerskich jest zwykle obustronna, tzn. osoby, które przyznają, że kiedyś uderzyły partnera, w większości były też ofiarami, a większość ofiar przemocy sama również stosowała przemoc. Dwie trzecie spośród tych,

którym zdarzyło się być ofiarą, przyznaje się do aktów agresji.

- **Inne formy agresji**

Przemoc domowa nie ogranicza się jedynie do przemocy fizycznej, ale przybiera także inne formy takie, jak: dręczenie psychiczne, groźby, ograniczenie swobody itp. W polskich rodzinach najczęściej stosowana jest agresja słowna (10% badanych), ograniczanie kontaktów z rodziną i przyjaciółmi (7%) oraz poniżanie i wyśmiewanie (6%).

- **Nieporozumienia i konflikty**

Większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury, których powodem są najczęściej kwestie finansowe. Wśród innych ważnych powodów konfliktów domowych, 8% respondentów wskazuje kłopoty z dziećmi (problemy z ich zachowaniem i edukacją szkolną) oraz różnice zdań na temat ich wychowania. Wyniki badania wskazują także, iż częste konflikty w dużym stopniu wiążą się z nadużywaniem alkoholu.

- **Karanie dzieci**

Od jedenastu lat systematycznie zmniejsza się grupa rodziców przyznających, że czasem biją dzieci (19%), a ponad 2/3 rodziców deklaruje, że ich dzieci nigdy nie były bite (w 1998 roku było ich 43%, obecnie - 69%). Jednocześnie wyniki wcześniejszych badań CBOS wskazują, iż opinia publiczna w Polsce jest sceptyczna wobec całkowitego zakazu stosowania kar cielesnych. Zauważalne są także oznaki zaostżenia poglądów - obecnie więcej osób niż kilka lat temu uważa, że kary cielesne bywają przydatnym środkiem wychowawczym.

2.2. Przemoc w rodzinie w statystykach gminnych

2.2.1. Na podstawie danych Posterunku Policji w Potęgowie za lata 2008 – 2010

Liczba przeprowadzonych interwencji policji

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Interwencje domowe ogółem	100	107	193
w tym dotyczące przemocy w rodzinie (zastosowano procedurę Niebieskiej Karty)	19	15	59

0052.3.2011

Liczba ofiar przemocy domowej

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
liczba ofiar przemocy domowej ogółem	20	17	58
w tym kobiety	14	16	52
w tym mężczyźni	6	1	6

Liczba sprawców przemocy domowej

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	19	16	59
w tym: kobiety	1	1	0
mężczyźni	18	15	59
nieletni	0	0	0

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu –ogółem, w tym:	14	9	46
- kobiety	1	0	0
- mężczyźni	13	9	46
- nieletni	0	0	0
w tym zatrzymany do wytrzeźwienia	10	6	26

2.2.2. Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Potęgowie

Przypadki występowania przemocy w rodzinie odnotowywane są również przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie. W roku 2008 odnotowano fakt występowania przemocy w 27 rodzinach, w roku 2009 w 26 rodzinach, w roku 2010r. również w 26 rodzinach.

Z rozeznania tutejszych służb socjalnych wynika, iż problem przemocy dotyka znacznie większej liczby rodzin, jednakże sami poszkodowani nie chcą ujawniać tego problemu z obawy przed sprawcą.

Jak już wcześniej wspomiano, zaprezentowane statystyki nie stanowią wymiernego źródła informacji o skali problemu.

II. Założenia Programu

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Potęgowie na lata 2011 – 2015 opiera się na założeniach:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

III. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

a/ ofiar przemocy w rodzinie, w tym:

- dzieci,
- współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
- osób starszych,
- osób niepełnosprawnych,

b/ sprawców przemocy w rodzinie,

c/ świadków przemocy w rodzinie.

IV. Realizatorzy Programu

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj.:

Policja, Prokuratura, Sądy, kuratorzy sądowi, Straż Gminna w Potęgowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Potęgowie, Urząd Gminy w Potęgowie, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury w Potęgowie, świetlice wiejskie, kościół, społeczności lokalne, organizacje pozarządowe.

V. Cel główny Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc

VI. Cele szczegółowe Programu

Cel 1. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Nawiązanie ścisłej współpracy osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy	<p>1.1. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego Zadania Zespołu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, - podejmowanie działań w środowisku zagrożony przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach , osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. <p>1.2. Tworzenie grup roboczych Zadania grup roboczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Wójt Gminy Potęgowo <input type="checkbox"/> Zespół interdyscyplinarny <input type="checkbox"/> Zespół interdyscyplinarny

2.	Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie	<p>2.1. Gromadzenie informacji dotyczących zasobów kadrowych oraz potrzeb szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania przemocy</p> <p>2.1. Organizowanie szkoleń, konferencji, spotkań z udziałem autorytetów oraz osób zaangażowanych w tę problematykę.</p>	<input type="checkbox"/> Zespół interdyscyplinarny
----	--	---	--

Cel 2. Podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników	<p>1.1. Prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych</p> <p>1.2. Opracowywanie i realizacja innowacyjnych programów szkolnych w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy</p> <p>1.3. Wpieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, zajęcia pozaszkolne</p>	<input type="checkbox"/> placówki oświatowe <input type="checkbox"/> świetlice <input type="checkbox"/> Gminny Ośrodek Kultury w Potęgowie <input type="checkbox"/> Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Potęgowie <input type="checkbox"/> społeczności lokalne <input type="checkbox"/> organizacje pozarządowe <input type="checkbox"/> Urząd Gminy w Potęgowie
2.	Edukacja przedmałżeńska i rodzinna (dla rodziców i dzieci oraz innych członków rodziny)	<p>2.1. Poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją konfliktem – indywidualne i grupowe</p> <p>2.2. Kursy, szkolenia, warsztaty</p>	<input type="checkbox"/> placówki oświatowe <input type="checkbox"/> kościoł <input type="checkbox"/> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie <input type="checkbox"/> Gminna Komisja

			Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Potęgowie <input type="checkbox"/> Urząd Gminy w Potęgowie
3.	Edukacja społeczeństwa lokalnego	3.1. Przygotowanie i udostępnienie broszur, ulotek informacyjnych o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie 3.2. Zamieszczanie informacji na temat przemocy domowej na stronie internetowej www.potegowo.pl oraz w lokalnej prasie 3.3. Kampanie społeczne piętnujące i ośmieszające przemoc w rodzinie, propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich, a także uświadamianie błędnych stereotypowych przekonań na temat przemocy i ról społecznych określonych grup	<input type="checkbox"/> Zespół interdyscyplinarny <input type="checkbox"/> media

Cel 3. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą	1.1. Poradnictwo medyczne, psychologiczne, rodzinne,	<input type="checkbox"/> wszyscy realizatorzy Programu

		<p>prawne, socjalne</p> <p>1.2. Interwencja kryzysowa</p> <p>1.3. Praca socjalna</p> <p>1.4. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą</p> <p>1.5. Utworzenie grupy wsparcia</p> <p>1.6. Promocja i realizacja procedury „Niebieskie Karty” i „Niebieskiej linii”</p> <p>1.7. Aktywizacja zawodowa</p> <p>1.8. Kompleksowe prowadzenie postępowania interwencyjnego</p>	
2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	<p>2.1. Odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary</p> <p>2.2. Zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną</p>	<input type="checkbox"/> Policja <input type="checkbox"/> Sądy, kuratorzy sądowi <input type="checkbox"/> Prokuratura
3.	Współpraca i rozwój instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie	<p>3.1. Opracowanie jednolitych i spójnych procedur postępowania w przypadku występowania przemocy w rodzinie</p> <p>3.2. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie</p>	<input type="checkbox"/> Zespół interdyscyplinarny

Cel 4. Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Oddziaływanie na sprawców przemocy	<p>1.1. Izolowanie sprawców od ofiar</p> <p>1.2. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”</p> <p>1.3. Zajęcia korekcyjno-</p>	<input type="checkbox"/> Policja <input type="checkbox"/> Sądy, kuratorzy sądowi <input type="checkbox"/> Prokuratura